

VAROVÁNÍ

Orgány ESMA, EBA a EIOPA varují spotřebitele před riziky virtuálních měn

Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA), Evropský orgán pro bankovnínictví (EBA) a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) (dále jen „tři evropské orgány dohledu“) varují spotřebitele před vysokými riziky spojenými s nákupem a/nebo držením tzv. virtuálních měn.

V současnosti dostupné virtuální měny jsou digitálním znázorněním hodnoty, která není vydána ani zaručena centrální bankou či orgánem veřejné moci a nemá právní status měny nebo peněz. Jsou vysoce rizikové, obecně se neopírají o žádná hmotná aktiva a právní předpisy EU je neregulují, a tudíž nenabízejí spotřebitelům právní ochranu. Tři evropské orgány dohledu jsou znepokojeny skutečností, že rostoucí počet spotřebitelů kupuje virtuální měny, zejména s očekáváním, že hodnota virtuálních měn i nadále poroste, ale neuvědomují si vysoké riziko toho, že mohou přijít o investované peníze.

Virtuální měny, jako je bitcoin, ripple, ether a mnoho dalších, jsou v poslední době velmi volatilní, což znamená, že u nich dochází k výrazným denním výkyvům cen. Například hodnota bitcoinu v roce 2017 prudce vzrostla z přibližně 1 000 EUR v lednu na více než 16 000 EUR v polovině prosince a pak se na začátku února propadla téměř o 70 % na 5 000 EUR. Od té doby zase oproti této nízké hodnotě vzrostla asi o 40 % a v současnosti se obchoduje přibližně za 7 000 EUR. Celková tržní kapitalizace stovky nejrozšířenějších virtuálních měn údajně v současnosti po celém světě přesahuje ekvivalent 330 miliard EUR.

Proč je pro spotřebitele rizikové nakupovat virtuální měny?

Tři evropské orgány dohledu varují spotřebitele, že virtuální měny mohou být extrémně rizikové a obvykle vysoce spekulativní. Pokud nakupujete virtuální měny, měli byste si uvědomit vysoké riziko, že přijdete o značnou část své investice nebo dokonce o všechny investované peníze. Při koupi virtuálních měn nebo finančních produktů nabízejících spotřebitelům přímou expozici virtuálním měnám jste vystaveni řadě rizik, včetně těchto:

- **Extrémní volatilita a riziko vzniku bubliny** – u většiny virtuálních měn dochází k extrémním cenovým výkyvům, přičemž tyto měny vykazují jasné známky cenové bubliny. Pokud se rozhodnete nakoupit virtuální měny nebo finanční produkty s virtuálními měnami jako podkladovým aktivem, měli byste si uvědomit, že byste mohli přijít o značnou část své investice nebo dokonce o všechny investované peníze.
- **Neexistence ochrany** – i přes požadavky EU zaměřené proti praní peněz, které vstoupí v platnost později v roce 2018 a které se budou vztahovat na poskytovatele

digitálních peněženek a platformy pro výměnu virtuálních měn, zůstávají virtuální měny v právních předpisech EU i nadále neregulovány. Obdobně nejsou v právních předpisech EU regulovány ani burzy obchodující s virtuálními měnami a digitální peněženky sloužící k držení, uchovávání a převádění virtuálních měn. To znamená, že při nákupu nebo držení virtuálních měn nepožíváte výhod v podobě záruk a ochran spojovaných s regulovanými finančními službami. Pokud například dojde k selhání platformy pro výměnu virtuálních měn nebo poskytovatele digitální peněženky nebo taková platforma či poskytovatel ukončí činnost, stane se cílem kybernetického útoku nebo zpronevěry finančních prostředků nebo v důsledku opatření souvisejících s vymáháním práva dojde ke konfiskaci majetku, právní předpisy EU nenabízejí žádnou zvláštní právní ochranu, která by vás chránila před ztrátami, ani záruku, že získáte zpět přístup ke svým držným virtuálním měnám. Tato rizika se v mnoha případech po celém světě stala realitou.

- **Nedostatek možností ukončení investice** – rozhodnete-li se nakoupit virtuální měny, hrozí vám, že nebudete moci se svými virtuálními měnami dlouho obchodovat nebo je vyměnit za tradiční měny, jako je euro. Můžete tudíž utrpět ztráty.
- **Nedostatečná transparentnost cen** – tvorba cen virtuálních měn často není transparentní. Existuje tudíž vysoké riziko, že při koupi nebo prodeji virtuálních měn nedostanete spravedlivou a přesnou cenu.
- **Provozní problémy** – některé burzy virtuálních měn zaznamenaly vážné provozní problémy, jako je narušení obchodování. Během těchto problémů spotřebitelé nemohli virtuální měny nakupovat ani prodávat tehdy, kdy chtěli, a utrpěli ztráty v důsledku výkyvů ceny virtuálních měn, které během takových problémů měli ve svém držení.
- **Zavádějící informace** – informace, které mají spotřebitelé zájímající se o koupi virtuálních měn k dispozici, pokud jsou takové informace vůbec poskytovány, jsou ve většině případů neúplné, nesrozumitelné, neinformují řádně o rizicích virtuálních měn, a mohou být tudíž zavádějící.
- **Nevhodnost virtuálních měn pro většinu účelů, včetně investování nebo penzijních plánů** – v důsledku vysoké volatility virtuálních měn, jejich nejisté budoucnosti a nespolehlivosti platform pro výměnu virtuálních měn a poskytovatelů digitálních peněženek jsou virtuální měny nevhodné pro většinu spotřebitelů, včetně těch s krátkodobým investičním horizontem a zejména těch majících dlouhodobější cíle, jako je důchodové spoření.

Jak se můžete chránit?

Pokud se rozhodnete koupit virtuální měny nebo finanční produkty s přímou expozicí vůči virtuálním měnám, měli byste plně chápat jejich charakteristiky a rizika, kterým se vystavujete. Neměli byste investovat peníze, které si nemůžete dovolit ztratit. Měli byste se ujistit, že na zařízeních a hardwaru, které používáte k přístupu ke svým virtuálním měnám nebo k nákupu,

uchovávání nebo převádění virtuálních měn, máte odpovídající a nejnovější bezpečnostní opatření. Měli byste si být rovněž vědomi toho, že koupě virtuálních měn od společnosti, která je regulována pro účely finančních služeb, výše zmíněná rizika nesnižuje.

Souvislosti

Toto varování vychází z čl. 9 odst. 3 zakládajících nařízení tří evropských orgánů dohledu a navazuje na zveřejnění dvou prohlášení orgánu ESMA o primární nabídce virtuálních měn a tokenů¹² v listopadu 2017 a dřívějšího varování³ pro spotřebitele a dvou stanovisek⁴⁵ k virtuálním měnám vydaných orgánem EBA v prosinci 2013, červenci 2014 a srpnu 2016.

Virtuální měny mají mnoho podob. První virtuální měnou byl bitcoin, který vznikl v roce 2009. Od té doby se objevilo mnoho jiných virtuálních měn, jako je ripple, ether nebo litecoin. Většina z nich využívá technologie distribuované účetní knihy, která se běžně označuje jako „blockchain“⁶. Toto varování nezaujímá stanovisko k uvedené technologii ani k jejím jiným možným aplikacím.

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf.

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf.

³ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>.

⁴ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>.

⁵ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1547217/EBA+Opinion+on+the+Commission's+proposal+to+bring+virtual+curren+cy+entities+into+the+scope+of+4AMLD>.

⁶ [Orgán ESMA zveřejnil zprávu o možných aplikacích, výhodách a rizicích technologie distribuované účetní knihy v únoru 2017.](#)